

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۳
مقدمه.....	۱۷
بخش نخست: سیر تاریخی و اهمیت «حمل و نقل ریلی» و مقررات ناظر بر آن، قرارداد حمل و نقل، مفاهیم و ویژگی‌های کنوانسیون‌های «حمل و نقل ریلی» و	
موارد خارج از شمول آن‌ها.....	۲۳
فصل نخست: تاریخچه‌ی حمل و نقل ریلی در جهان و ایران.....	۲۳
فصل دوم: مقررات و نهادهای خاص حمل و نقل ریلی.....	۲۸
گفتار نخست: اتحادیه بین‌المللی راه‌آهن‌ها (UIC).....	۲۸
گفتار دوم: اتحادیه بین‌المللی کنگره‌های راه‌آهن (IRCA).....	۳۱
گفتار سوم: اتحادیه بین‌المللی حمل و نقل عمومی (UITP).....	۳۲
گفتار چهارم: اتحادیه کنگره‌های راه‌آهن «پان‌آمرکین» (ACPE).....	۳۲
گفتار پنجم: اتحادیه واگن‌های باری (RIV).....	۳۲
گفتار ششم: سازمان همکاری راه‌آهن‌ها (OSJD).....	۳۳
گفتار هفتم: اتحادیه راه‌آهن‌های خاورمیانه (CMO).....	۳۴
فصل سوم: آشنایی با سازمان بین‌الدولی (OTIF) و مقررات آن (COTIF).....	۳۵
مبحث نخست: سازمان حمل و نقل بین‌الدولی (OTIF).....	۳۵
گفتار نخست: تاریخچه پیدایش.....	۳۵
گفتار دوم: اهداف «OTIF».....	۳۷
گفتار سوم: ساختار سازمان «OTIF».....	۳۸
بند نخست: مجمع عمومی.....	۳۸
بند دوم: کمیته اداری.....	۳۸
بند سوم: کمیته بازرنگری.....	۳۹
بند چهارم: کمیته کارشناسان حمل کالاهای خطرناک (RID).....	۳۹
بند پنجم: کمیته تسهیل راه‌آهنی.....	۴۰
بند ششم: کمیسیون کارشناسان فنی.....	۴۰
بند هفتم: دبیرکل.....	۴۱
گفتار چهارم: وظایف سازمان «OTIF».....	۴۱
مبحث دوم: کنوانسیون بین‌المللی حمل و نقل کالا با راه‌آهن (COTIF).....	۴۳
گفتار نخست: تاریخچه پیدایش.....	۴۳
گفتار دوم: مشخصات کنوانسیون «COTIF».....	۴۵
گفتار سوم: مقررات یکنواخت «COTIF».....	۴۷
گفتار چهارم: مقررات یکنواخت «CIV».....	۴۷

- ۵۰..... گفتار پنجم: مقررات یکنواخت «CUI»
- ۵۱..... گفتار ششم: مقررات یکنواخت «RID»
- ۵۳..... گفتار هفتم: مقررات یکنواخت «APTU»
- ۵۵..... گفتار هشتم: مقررات یکنواخت «ATMF»
- ۵۶..... گفتار نهم: مقررات یکنواخت «CIM»
- ۵۹..... فصل چهارم: خصوصیات و ماهیت حقوقی قرارداد حمل و نقل در حقوق داخلی
- ۵۹..... گفتار نخست: نظریه مبنی بر اجاره بودن ماهیت قرارداد حمل و نقل
- ۵۹..... گفتار دوم: نظریه مبنی بر وکالت بودن ماهیت قرارداد حمل و نقل
- ۶۰..... گفتار سوم: نظریه مبنی بر ودیعه بودن ماهیت قرارداد حمل و نقل
- ۶۱..... گفتار چهارم: نظریه مبنی بر مقاطعه بودن ماهیت قرارداد حمل و نقل
- ۶۱..... گفتار پنجم: نظریه مبنی بر جعاله بودن ماهیت قرارداد حمل و نقل
- فصل پنجم: بررسی برخی مفاهیم مربوط به حمل و نقل ریلی و اصطلاحات مندرج در
- ۶۲..... کنوانسیون «COTIF» و مقررات یکنواخت «(1980/1999) CIM»
- ۶۲..... گفتار اول: حمل و نقل
- ۶۲..... بند نخست: حمل و نقل سراسری
- ۶۲..... بند دوم: حمل و نقل مرکب یا چند وجهی
- ۶۵..... بند سوم: حمل و نقل به روش «کریر»
- ۶۶..... بند چهارم: حمل و نقل به روش «ترانس شیپمنت»
- ۶۶..... گفتار دوم: متصدی حمل و نقل
- ۶۶..... بند نخست: متصدی حمل و نقل در حقوق ایران
- ۶۹..... بند دوم: متصدی حمل و نقل در مقررات یکنواخت
- ۷۰..... بند سوم: اقسام متصدی حمل و نقل
- ۷۰..... الف: متصدی حمل و نقل قراردادی
- ۷۰..... ب: متصدی حمل و نقل جایگزین
- ۷۱..... ج: متصدی حمل و نقل جانشین
- ۷۳..... بند چهارم: تفاوت «متصدی حمل و نقل» از «فورواردر»
- ۷۶..... گفتار سوم: فرستنده یا ارسال کننده
- ۷۷..... گفتار چهارم: گیرنده کالا یا مرسل الیه
- ۷۸..... گفتار پنجم: بارنامه
- ۷۹..... بند نخست: تعریف بارنامه
- ۸۰..... بند دوم: اشکال مختلف بارنامه
- ۸۰..... الف: بارنامه سراسری
- ۸۱..... ب: بارنامه حمل و نقل مرکب (فیاتا)
- ۸۱..... بند سوم: بارنامه در مقررات یکنواخت «CIM» (۱۹۸۰ / ۱۹۹۹)
- ۸۲..... بند چهارم: مشخصات بارنامه

فهرست مطالب □ ۷

- الف: مندرجات الزامی یا دائمی ۸۳
- ب: مندرجات غیردائمی ۸۴
- فصل ششم: قلمرو اجرایی مقررات یکنواخت «CIM» (۱۹۹۹/۱۹۸۰) ۸۵
- گفتار نخست: حمل و نقل‌های مشمول مقررات یکنواخت (CIM) (1980/1999) ۸۵
- بند نخست: حمل و نقل‌های ریلی اصلی ۸۵
- بند دوم: حمل و نقل‌های مکمل ۹۰
- الف: حمل و نقل ریلی بین‌المللی مکمل ۹۱
- ب: حمل و نقل‌های بین‌المللی دریایی یا جاده‌ای مکمل ۹۱
- ۱- قرارداد حمل و نقل بین‌المللی جاده‌ای مکمل ۹۲
- ۲- حمل و نقل بین‌المللی دریایی مکمل ۹۲
- گفتار دوم: حمل و نقل‌های خارج از شمول مقررات یکنواخت
- CIM (1980/1999) ۹۴
- بند نخست: حمل و نقل‌هایی که خارج از شمول مقررات یکنواخت می‌باشند ۹۴
- الف: حمل و نقل کالا به صورت رایگان ۹۴
- ب: عملیات قبل از بارگیری و پس از تخلیه ۹۶
- ج: حمل کالاهای غیرمجاز یا نامناسب ۹۷
- بند دوم: حمل و نقل‌هایی که با شرایط خاص از شمول مقررات خارج می‌باشند ۹۸
- الف: حمل حیوانات زنده ۹۸
- ب: حمل و نقل جنازه ۹۹
- ج: حمل وسایل نقلیه‌ای که روی چرخ‌های خود حرکت می‌کنند ۱۰۰
- بند سوم: حمل کالاهای خاص ۱۰۱
- بخش دوم: مسئولیت متصدی حمل و نقل ریلی و موارد معافیت از مسئولیت** ۱۰۳
- فصل نخست: مسئولیت متصدی حمل و نقل ریلی، شرایط تحقق، مینا و آثار
- مسئولیت ۱۰۳
- مبحث نخست: کلیاتی در باب مسئولیت مدنی ۱۰۳
- گفتار نخست: مفهوم مسئولیت مدنی و انواع آن ۱۰۳
- بند نخست: تعریف مسئولیت مدنی ۱۰۳
- بند دوم: انواع مسئولیت ۱۰۶
- الف: مسئولیت قراردادی و شرایط آن ۱۰۶
- ۱- مسئولیت قراردادی ۱۰۶
- ۲- شرایط مسئولیت قراردادی ۱۰۷
- ۱-۲- خسارت ۱۰۷
- ۲-۲- نقض تعهد ۱۰۹

- ۱۱۰-۲-۱- تعهد به نتیجه ۱۱۰
- ۱۱۰-۲-۲- تعهد به وسیله ۱۱۰
- ۱۱۱-۳- رابطه سببیت ۱۱۱
- ۱۱۱-۳-۱- رابطه سببیت بین انجام نشدن قرارداد و ورود ضرر ۱۱۱
- ۱۱۲-۳-۲- رابطه سببیت بین فعل متعهد و نقض قرارداد ۱۱۲
- ۱۱۳-ب: مسئولیت خارج از قرارداد (قهری) ۱۱۳
- ۱۱۳-بند سوم: اثبات تقصیر ۱۱۳
- ۱۱۴-الف: اثبات تقصیر در مسئولیت قراردادی ۱۱۴
- ۱۱۵-ب: اثبات تقصیر در مسئولیت خارج از قرارداد ۱۱۵
- ۱۱۵-مبحث دوم: شرایط مسئولیت متصدی حمل و نقل ریلی ۱۱۵
- ۱۱۶-گفتار نخست: تحقق ضرر ۱۱۶
- ۱۱۸-بند نخست: اشکال ضرر در حمل و نقل ریلی کالا ۱۱۸
- ۱۱۸-الف: انواع ضرر در حمل و نقل ریلی کالا ۱۱۸
- ۱۱۹-۱- خسارت ناشی از تأخیر در تحویل کالا ۱۱۹
- ۱۲۰-۱-۲- موعده تحویل ۱۲۰
- ۱۲۱-۱-۳- شیوه تحویل کالا ۱۲۱
- ۱۲۲-۲- تلف شدن کالا ۱۲۲
- ۱۲۳-۲-۱- تلف کل کالا ۱۲۳
- ۱۲۳-۲-۲- تلف قسمتی از کالا ۱۲۳
- ۱۲۴-۳- آسیب دیدگی کالا ۱۲۴
- ۱۲۴-ب: شیوه اثبات ضرر ۱۲۴
- ۱۲۵-۱- اصل کلی ۱۲۵
- ۱۲۷-۲- دلیل ظاهری مبنی بر تلف یا خسارت کالا ۱۲۷
- ۱۲۸-۳- رد دلیل ظاهری با درج رزروهای معتبر ۱۲۸
- ۱۳۳-۴- شرایط مربوط به دلیل قطعی وصول کالا ۱۳۳
- ۱۳۴-گفتار دوم: فرض مسئولیت ۱۳۴
- ۱۳۵-بند نخست: نوع تعهد ایمنی در مسئولیت متصدی حمل و نقل ۱۳۵
- ۱۳۶-الف: تعهد ایمنی تعهد به وسیله باشد ۱۳۶
- ۱۳۶-ب: تعهد ایمنی، تعهدی به نتیجه باشد ۱۳۶
- ۱۳۶-بند دوم: انواع سیستم‌های متفاوت مسئولیت ۱۳۶
- ۱۳۷-گفتار سوم: رابطه سببیت ۱۳۷
- ۱۳۷-بند نخست: رابطه سببیت میان انجام نشدن تعهد و ورود ضرر ۱۳۷
- ۱۳۸-بند دوم: رابطه سببیت میان فعل متعهد و انجام نشدن قرارداد ۱۳۸
- ۱۳۹-مبحث دوم: مبنای مسئولیت متصدی حمل و نقل ریلی و انواع آن ۱۳۹
- ۱۴۰-گفتار نخست: مبنای مسئولیت متصدی حمل و نقل ریلی ۱۴۰

فهرست مطالب □ ۹

- بند نخست: مبنای مسئولیت متصدی حمل و نقل ریلی در صورت تلف کالا ۱۴۰
بند دوم: مبنای مسئولیت متصدی حمل و نقل در موارد خسارت وارده به کالا ۱۴۲
- بند سوم: مبنای مسئولیت متصدی حمل و نقل در صورت تأخیر در تحویل ۱۴۳
بند چهارم: مبنای مسئولیت متصدی حمل و نقل در حمل وسائط نقلیه ریلی به عنوان کالا ۱۴۵
- بند پنجم: مبنای مسئولیت متصدی حمل و نقل در حقوق اسلام ۱۴۸
بند ششم: بررسی مسئولیت متصدی حمل و نقل در قوانین موضوعه ایران ۱۵۲
الف: بررسی مسئولیت متصدی حمل و نقل در قوانین مدنی و تجارت ۱۵۲
ب- تفاوت قوانین مدنی و تجارت در مورد قرارداد حمل و نقل ۱۵۳
- ۱- تفاوت از جهت مبنای مسئولیت ۱۵۳
۲- تفاوت از جهت حدود مسئولیت ۱۵۳
۳- تفاوت از جهت میزان خسارت قابل مطالبه ۱۵۴
۴- تفاوت از جهت محدوده قراردادها ۱۵۴
۵- تفاوت از جهت متصدی حمل ۱۵۴
- ج: بررسی مبنای مسئولیت متصدی حمل و نقل در قوانین مدنی و تجارت ۱۵۵
- ۱- نظریه نسخ ۱۵۵
۲- نظریه جمع ۱۵۶
۳- نظریه تخصیص ۱۵۷
۴- نظریه حاکمیت اراده ۱۵۸
- گفتار دوم: انواع مسئولیت متصدی حمل و نقل ریلی ۱۵۸
بند نخست: مسئولیت متصدی حمل در قبال اعمال کارکنان ۱۵۹
بند دوم: مسئولیت متصدی حمل در حمل و نقل های متوالی ۱۶۴
فصل دوم: موارد معافیت از مسئولیت متصدی حمل و نقل ریلی ۱۶۹
گفتار نخست: خسارت ناشی از علل غیرقابل انتساب به متصدی حمل و نقل ریلی ۱۷۰
- بند نخست: مشخصات علل غیرقابل انتساب ۱۷۰
الف: قواعد عمومی ۱۷۰
- ۱- خارجی بودن ۱۷۰
۲- مقاومت ناپذیری ۱۷۱
۳- غیرقابل پیش بینی بودن ۱۷۱
- ب: موارد مندرج در مقررات یکنواخت «CIM» (۱۹۹۹/۱۹۸۰) ۱۷۲
گفتار دوم: انواع خسارات ناشی از حوادث خارجی ۱۷۶
بند نخست: خطرات و سوانح ریلی ۱۷۶

- الف: خروج از خط ۱۷۶
- ب: فرار واگن قطار ۱۷۷
- ج: برخورد آلات ناقله به یکدیگر ۱۷۷
- بند دوم: حوادث جوی (آفات سماوی) ۱۸۱
- بند سوم: دستور مقامات قضائی یا دولتی ۱۸۶
- بند چهارم: جنگ ۱۸۸
- بند پنجم: اقدامات ضد دولتی (شورش یا اغتشاش یا خشونت‌های مردم) ۱۹۱
- بند ششم: اعتصاب ۱۹۳
- بند هفتم: دخالت شخص ثالث ۱۹۵
- گفتار سوم: خسارات ناشی عمل مربوط به فرستنده، گیرنده یا خود کالا ۱۹۶
- بند نخست: تقصیر فرستنده یا گیرنده کالا ۱۹۶
- الف: تقصیر فرستنده در تنظیم بارنامه ۱۹۷
- ب: تقصیر فرستنده در ارائه اطلاعات و مدارک ۲۰۰
- ج: تقصیر فرستنده یا گیرنده در بارگیری و تخلیه کالا ۲۰۳
- بند دوم: عیوب ذاتی کالا ۲۱۱
- بند سوم: نقص در بسته‌بندی کالا ۲۱۹
- بند چهارم: وجود نقص یا کامل نبودن علایم ۲۲۶
- بند پنجم: پیامدهای ناشی از ممانعت از حمل و یا تحویل کالا ۲۲۸
- الف: تکالیف متصدی حمل و نقل در موارد بروز مانع در حمل و نقل ۲۲۸
- ب: تکالیف متصدی حمل و نقل در موارد بروز مانع در تحویل کالا ۲۲۹
- گفتار چهارم: خسارت‌های ناشی از ماهیت حمل ۲۳۲
- بند نخست: حمل و نقل کالا به شکل روباز ۲۳۳
- الف: حمل کالا به صورت روباز ۲۳۴
- ۱- حمل و نقل کالا در واگن روباز ۲۳۴
- ۲- حمل و نقل کالا در واگن با پوشش برزنتی ۲۳۵
- ب: شرایط معافیت متصدی حمل و نقل ۲۳۶
- بند دوم: حمل حیوانات زنده ۲۴۰
- الف: حمل حیوانات زنده براساس مقررات یکنواخت (۱۹۹۹/۱۹۸۰) ۲۴۱
- ب: شرایط معافیت متصدی حمل و نقل ۲۴۲
- بند سوم: حمل و نقل تحت الحفظ ۲۴۳
- الف: مفهوم عبارت تحت الحفظ ۲۴۳
- ب: شرایط معافیت متصدی حمل و نقل ۲۴۴
- بند چهارم: حمل کالاهای خطرناک و حوادث هسته‌ای ۲۴۶
- الف: مفهوم کالاهای خطرناک ۲۴۷
- ب: شرایط معافیت متصدی حمل و نقل ۲۴۹

ج: حوادث هسته‌ای	۲۵۲
بند پنجم: سایر موارد معافیت	۲۵۴
الف: معافیت متصدی حمل و نقل در حمل و نقل راه‌آهن - دریا	۲۵۴
۱- عوامل مشترک معافیت	۲۵۶
۲- عوامل اختصاصی معافیت (عدم قابلیت دریاوردی)	۲۵۹
ب: معافیت ناشی از مرور زمان	۲۶۷
۱- مرور زمان یک ساله	۲۶۸
۲- مرور زمان دو ساله	۲۶۹
بخش سوم: جبران خسارت	۲۷۳
فصل نخست: حدود مسئولیت	۲۷۵
گفتار نخست: میزان غرامت	۲۷۵
گفتار دوم: شیوه محاسبه «حق برداشت ویژه» یا «SDR»	۲۷۹
فصل دوم: پرداخت غرامت و شیوه ارزیابی آن	۲۸۱
گفتار نخست: پرداخت غرامت در انواع مختلف خسارت	۲۸۱
بند نخست: غرامت در صورت فقدان یا از بین رفتن کالا	۲۸۱
الف: غرامت در صورت مفقود شدن کالا	۲۸۲
ب: غرامت در صورت تلف کالا	۲۸۵
بند دوم: غرامت در صورت آسیب دیدگی کالا	۲۸۵
بند سوم: غرامت در صورت تأخیر در تحویل	۲۸۶
گفتار دوم: ارزیابی خسارت در کنوانسیون، حقوق داخلی و حقوق اسلامی	۲۸۸
بند نخست: ارزیابی خسارت در کنوانسیون‌ها	۲۸۸
بند دوم: ارزیابی خسارت در حقوق داخلی و حقوق اسلامی	۲۹۳
الف: حقوق داخلی	۲۹۳
۱- زمان تقویم خسارت	۲۹۳
۲- مکان تقویم خسارت	۲۹۳
ب: حقوق اسلامی	۲۹۴
۱- قیمت روز پرداخت (یوم الاداء)	۲۹۵
۲- قیمت روز غصب	۲۹۵
۳- قیمت روز تلف	۲۹۶
۴- بالاترین قیمت از زمان غصب تا زمان تلف (اعلی القیم)	۲۹۶
فصل سوم: تحدید مسئولیت و موارد عدم اجرای آن	۲۹۸
گفتار نخست: انواع محدودیت مسئولیت	۲۹۸
بند نخست: محدودیت پرداخت غرامت براساس تعرفه‌ها	۲۹۹

بند دوم: محدودیت پرداخت غرامت در صورت قصور در انجام تشریفات	
اداری	۳۰۰
بند سوم: محدودیت پرداخت غرامت در صورت قصور در اجرای دستورات	
فرستنده یا گیرنده	۳۰۱
بند چهارم: محدودیت پرداخت غرامت در صورت ضایعات حین حمل	۳۰۳
بند پنجم: سایر موارد محدودیت‌های مسئولیت	۳۰۳
گفتار دوم: تحدید مسئولیت در حقوق اسلامی	۳۰۴
گفتار سوم: موارد عدم اجرای تحدید مسئولیت	۳۰۵
بند نخست: عدم تحدید مسئولیت به موجب مقررات یکنواخت	۳۰۶
الف: تدلیس و تقلب (تقصیر عمدی)	۳۰۷
ب: تقصیر سنگین (خطای فاحش)	۳۱۰
بند دوم: عدم تحدید مسئولیت به موجب قرارداد	۳۱۴
الف: شرط تحدید مسئولیت	۳۱۵
ب: شرط عدم مسئولیت	۳۱۵
ج: توافق بر مبلغی بالاتر از حد تعیین شده	۳۱۸
د: اظهار سود در تحویل	۳۲۱
بخش چهارم: اثبات مسئولیت متصدی حمل و نقل و دعوی جبران خسارت	۳۲۳
فصل نخست: زمان و مکان اقامه دعوا	۳۲۴
گفتار نخست: زمان اقامه دعوی	۳۲۴
گفتار دوم: مکان اقامه دعوی (دادگاه صالح)	۳۲۷
فصل دوم: طرفین دعوا (خواهان و خوانده)	۳۳۱
گفتار نخست: خواهان دعوا	۳۳۱
گفتار دوم: خوانده	۳۳۴
نتیجه گیری	۳۳۹
فهرست منابع و مآخذ	۳۴۵